

**Nemocnice Třebíč, příspěvková
organizace**

Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč
www.nem-tr.cz

Typ dokumentu:

Směrnice

č. SME-PLO-NTR-114**Verze č.: 05**

Laboratorní příručka PAT

Směrnice

Zpracovala:	Jana Svobodová	Vydala:	MUDr. Lukáš Kettner, MBA, MHA
Funkce:	vedoucí laborant	Funkce:	ředitel
Podpis:		Dne:	
		Podpis:	
Odborný garant:	MUDr. Eva Jandáková	Účinnost:	
Funkce:	vedoucí lékař	od:	1. 9. 2025
Podpis:		do:	dobu neurčitá
Spolupracovala:	Simona Říhová DiS.		
Vlastník originálu:		Rozsah platnosti dokumentu:	
správce dokumentů – manažer kvality		všichni zaměstnanci PAT	

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

Obsah dokumentu:

1	Účel.....	3
2	Definice pojmů a zkratk	3
	2.1 Definice pojmů.....	3
	2.2 Použité zkratky	3
3	Informace o oddělení.....	4
	3.1 Identifikační údaje zařízení	4
	3.1.1 Identifikační údaje nemocnice.....	4
	3.1.2 Identifikační údaje oddělení	4
	3.2 Kontakty a telefonická spojení	4
	3.3 Zaměření laboratoře, úroveň a stav akreditace pracoviště.....	4
	3.4 Organizace oddělení.....	4
	3.5 Popis oddělení a umístění jednotlivých částí	5
	3.6 Spektrum nabízených služeb.....	5
4	Manuál pro odběry vzorků BM.....	5
	4.1 Základní informace	5
	4.2 Žádanky o histologické/cytologické vyšetření	5
	4.3 Dodatečná vyšetření.....	6
	4.4 Odběr BM	6
	4.4.1 Bioptický BM.....	6
	4.4.2 Cytologický BM	6
	4.5 Identifikace pacienta na žádance, označení vzorků BM.....	6
	4.6 Transport vzorků BM	7
	4.6.1 Bioptický materiál.....	7
	4.6.2 Tekutý cytologický materiál	7
	4.6.3 Cytologické nátěry	7
	4.6.4 Možné chyby při odběru a transportu BM.....	7
5	Preanalytické procesy v laboratoři	8
	5.1 Příjem žádanek a vzorků BM	8
	5.2 Postupy při nesprávné identifikaci vzorku BM nebo žádanky	8
6	Vydávání a sdělování výsledků	8
	6.1 Informace o vydávání a sdělování výsledného nálezu	8
	6.2 Změna výsledného nálezu	9
	6.3 Intervaly vydávání výsledného nálezu	9
7	Řešení stížností	10
8	Konzultační činnost oddělení.....	10
9	Vyšetřování smluvními laboratořemi.....	10
10	Provoz pitevního traktu.....	10
	10.1 Příjem těl zemřelých	10
	10.1.1 Identifikace zemřelého	10
	10.1.2 Standardní postup transportu těla zemřelého na PAT.....	10
	10.1.3 Postup v případě úmrtí na oddělení novorozeneckém a dětském	10
	10.1.4 Dokumentace k tělu zemřelého.....	11
	10.2 Příjem částí lidských těl	11
	10.3 Příjem částí jiných lidských pozůstatků	11
	10.4 Výdej zemřelých zaměstnancům pohřební služby	12
	10.5 Pitva těla zemřelého	12
11	Závěrečná ustanovení.....	12
12	Související dokumenty	12

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

1 ÚČEL

Cílem dokumentu je informovat žadatele o vyšetření a rozsahu našich služeb, poskytnout zdravotnickým zaměstnancům potřebné informace preanalytické, analytické a postanalytické fáze vyšetření. Příručka má současně pomáhat zlepšit komunikaci s uživateli našich služeb.

Laboratorní příručka je k dispozici na webových stránkách Nemocnice Třebíč, příspěvkové organizace, a je dle potřeby aktualizována.

2 DEFINICE POJMŮ A ZKRATEK

2.1 DEFINICE POJMŮ

Biologický materiál – potenciálně infekční materiál odebraný pacientovi nebo získaný od pacienta.
Histologické vyšetření – morfologická diagnostická metoda zabývající se mikroskopickou strukturou tkání. Dělí se na:

- **Bioptické vyšetření** – biologický materiál je získáván operací, výškrabem, vyříznutím apod. živým pacientům. Materiál je ihned po vyjmutí uložen do nádoby s fixační tekutinou. Nádoba musí být dostatečně velká, tekutina musí mít ke tkáni přístup ze všech stran. Používá se 4% roztok formaldehydu. Nádoba musí být řádně označena štítkem se jménem pacienta, číslem pojištěnce, datem odběru a oddělením, ze kterého je materiál zaslán. Takto označený materiál přijde spolu s vyplněným průvodním listem.
- **Cytologické vyšetření** – principem cytodiagnostiky je posouzení buněk bez tkáňové kontinuity, obarvených příslušnou metodikou, která dovoluje jejich morfologické zhodnocení. Cytologickým vyšetřením se zpracovává moč, punktáty cyst, hrudní a břišní punktáty, materiál ze štítné žlázy apod. Gynekologická cytologie se na oddělení PAT neprovádí.
- **Nekroptické vyšetření** – tkáň je získávána při pitvě zemřelé osoby. Dále se zpracovává stejným způsobem jako bioptické vyšetření.
- **Peroperační vyšetření** – tkáň je získána během operace pacienta a je ihned po vyjmutí odeslána na oddělení PAT bez fixace. Tato tkáň je zpracována na zmrazovacím mikrotomu.

2.2 POUŽITÉ ZKRATKY

BM	biologický materiál
COS	centrální operační sály
ČLS JEP	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně
MIO	malé interní obory
NIS	nemocniční informační systém
PS	pohřební služba
IČZ	číslo zdravotnického zařízení
IČP	identifikační číslo pracoviště
MKN	mezinárodní klasifikace nemocí
MZ ČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
ZL	zdravotní laborant
NTR	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace
SME	směrnice
PAT	patologie
PLO	proces léčebně ošetrovatelský
FOR	formulář
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

3 INFORMACE O ODDĚLENÍ

3.1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ZAŘÍZENÍ

3.1.1 Identifikační údaje nemocnice

Název organizace: Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace
Statutární zástupce organizace: **MUDr. Lukáš Kettner, MBA, MHA**
Adresa organizace: Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace
Purkyňovo nám. 133/2
674 01 Třebíč
Telefonní ústředna organizace: (+420) 568 809 111
Web: <http://www.nem-tr.cz/>

Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace, je držitelem certifikátu o udělení akreditace Spojenou akreditační komisí ČR.

3.1.2 Identifikační údaje oddělení

Název oddělení: patologie
Vedoucí lékař oddělení: **MUDr. Eva Jandáková**
Vedoucí laborant: Jana Svobodová
Zástupce vedoucího laboranta: Hana Bartošíková
Adresa pracoviště: patologie
Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace
Purkyňovo nám. 133/2
674 01 Třebíč
Umístění oddělení: areál nemocnice - pavilon „P“

3.2 KONTAKTY A TELEFONICKÁ SPOJENÍ

Vedoucí lékař MUDr. **Eva Jandáková** tel. 568 809 310
ejandakova@nem-tr.cz
Vedoucí laborant Jana Svobodová: tel. 568 809 410
jsvobodova@nem-tr.cz
Histologická laboratoř: tel. 568 809 308
Pitevní úsek: tel. 568 809 414

3.3 ZAMĚŘENÍ LABORATOŘE, ÚROVEŇ A STAV AKREDITACE PRACOVIŠTĚ

Laboratoř PAT zajišťuje základní a specializovaná vyšetření BM humánního původu v odbornostech 807 a 823.

Vyšetření provádí pro lůžková a ambulantní oddělení NTR i pro ambulantní lékaře a specialisty mimo NTR.

PAT je v rámci celé NTR akreditováno Spojenou akreditační komisí ČR.

Laboratoř PAT je vedena v Registru klinických laboratoří Národního autorizačního střediska pro klinické laboratoře při ČLS JEP a zapojena do programu zvyšování kvality ve zdravotnictví garantovaném MZ ČR. Úspěšně splnila podmínky Auditů NASKL **R3** pro registrovanou odbornost 807 a 823.

3.4 ORGANIZACE ODDĚLENÍ

PAT je v provozu v pracovních dnech od 6:00 do 14:30 hod.

TLP: ZELENÁ

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

Provoz PAT je organizován v pondělí až pátek takto:

- příjem BM k laboratornímu vyšetření 7:00 - 13:45 hod.
- převzetí zemřelých sanitáři PAT 6:00 - 14:30 hod.
- předání zemřelých zaměstnancům PS 6:00 - 14:00 hod.

3.5 POPIS ODDĚLENÍ A UMÍSTĚNÍ JEDNOTLIVÝCH ČÁSTÍ

PAT je součástí NTR a je členěno na laboratoř a pitevní trakt, oba tyto úseky tvoří jednotný funkční celek.

V prvním podlaží budovy je umístěn pitevní trakt, který sestává z pitevny, chladicí komory, přípravný, pietní místnosti a administrativní místnosti. V tomto úseku jsou uložena těla zemřelých. **Probíhá zde** příjem zemřelých, příjem částí lidských těl určených ke **zpopelnění a jiných lidských pozůstatků**, vydávání zemřelých PS a probíhají zde patologicko-anatomické pitvy. Pokud mají pozůstalí zájem rozloučit se se zesnulým v úzkém rodinném kruhu, je možno tak učinit v pietní místnosti PAT. Pro pozůstalé slouží ke vstupu na PAT zvláštní vchod označený „Vchod pro pozůstalé“. Termín rozloučení se zesnulým je třeba si dohodnout telefonicky na čísle 568 809 414.

Ve druhém podlaží se nachází úsek laboratorní, v jehož příjmové místnosti se provádí příjem BM k vyšetření. Dále je zde umístěna biotická a cytologická laboratoř, pracovna vedoucího lékaře, pracovna lékařů, pracovna vedoucího laboranta, umývárna a spisovna, která slouží k archivaci bloků, preparátů, žádanek a dokumentů.

3.6 SPEKTRUM NABÍZENÝCH SLUŽEB

- zpracování BM standardní histologickou technikou,
- zpracování punkcí a tělních tekutin cytologicky,
- detekce různých tkáňových komponent speciálními barvicími a impregnačními metodami,
- provádění pitev a následné zpracování nekroptických vzorků standardní histologickou technikou,
- zpracování dat v **NIS**, jejich ochrana a přístup žadatelům vyšetření.

4 MANUÁL PRO ODBĚRY VZORKŮ BM

4.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE

V této kapitole jsou obsaženy specifické pokyny týkající se správného odběru, fixace a zacházení s BM pro požadovaná vyšetření, která jsou nezbytná především pro odesílající lékaře a další zdravotnický personál, který je odpovědný za odběry, fixaci, značení a transport BM. Pro účely histologického vyšetření se jedná o excize, probatorní excize, resekce, ektomie, exstirpace, endoskopické biopsie, punkční biopsie, kyretáže či spontánně vyloučený BM.

Pro účely cytologického vyšetření se jedná o tělní tekutiny, výplachy a kartáčové stěry.

Na základě platné legislativy si dovoluujeme upozornit lékaře provádějící odběr BM na nutnost získání informovaného souhlasu pacienta o prováděných výkonech.

4.2 ŽÁDANKY O HISTOLOGICKÉ/CYTOLOGICKÉ VYŠETŘENÍ

Žadanky o histologické/cytologické vyšetření z NTR jsou přijímány v elektronické a současně s dodáním BM i v papírové podobě a od externích zdravotnických zařízení v papírové podobě. Jsou přijímány různé typy papírových žádanek, pokud splňují všechny náležitosti.

Žádanka o histologické/cytologické vyšetření musí povinně obsahovat:

- Jméno, příjmení a pohlaví pacienta,
- číslo pojištěnce – pacienta (rodné číslo, číslo pojistky u cizích státních příslušníků),
- kód pojišťovny pacienta,
- základní klinickou diagnózu pacienta (formou označení dle MKN klasifikace),
- datum a čas odběru,

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

- identifikaci žadatele (podpis, razítko – musí obsahovat jméno lékaře, název zdravotnického zařízení, odbornost, IČP) + kontakt (adresa, telefon),
- požadované vyšetření k dodanému vzorku či vzorkům BM.

V rámci zadávání žádanky v NIS je nutné dále provést zadání zkratky vyšetření:

- B – bioptické vyšetření,
- C – cytologické vyšetření,
- N – nekroptické vyšetření.

4.3 DODATEČNÁ VYŠETŘENÍ

Dodatečná vyšetření lze provést po telefonické domluvě. V tomto případě musí být dodatečně též zaslána žádanka s požadovaným vyšetřením.

4.4 ODBĚR BM

4.4.1 Bioptický BM

Odběr bioptického BM musí být proveden co nejrychleji, nejšetrněji a ihned po odběru musí dojít k fixaci, aby se zabránilo autolýze tkáně. BM musí být ihned po odběru vložen do dostatečně velké odběrové nádoby s fixační tekutinou. V NTR se jako fixační tekutina používá komerčně dodávaný formalín pH 7,2 - 7,4. Formalín je bezbarvá, zdraví škodlivá kapalina, silně dráždivá sliznice, patřící do skupiny kancerogenů první třídy – při manipulaci s ním je nutno dodržovat pravidla dle bezpečnostního listu udaného výrobcem.

Zásady správné fixace BM:

- tkáň nesmí ležet volně na vzduchu, ale musí být co nejdříve po odběru vložena do odběrové nádoby s fixační tekutinou,
- odběrová nádoba musí být dostatečně velká,
- nepoužívat nádoby s užším hrdlem,
- objem fixační tekutiny má být asi 10x větší než objem tkáně,
- do odběrové nádoby se nejprve nalije fixační tekutina a poté se vkládá BM,
- tkáň musí být ze všech stran obklopena fixační tekutinou,
- nefixovaná tkáň nesmí přijít do kontaktu s vodou (ani destilovanou), protože voda poškozuje jemné struktury buněk, pokud je třeba tkáň vodou opláchnout, přebytek vody po oplachu je nutné odstranit např. filtračním papírem nebo gázou.

Diagnosticky významné okrsky, na které chce kliník patologa upozornit, musí být označeny stehy či jiným vhodným způsobem a tato místa značení se uvedou na žádance. BM se nesmí nařezávat nebo rozdělovat na menší části. Tyto zásahy zkreslují poměry a znemožňují orientaci tkáně. BM se v nádobě s fixační tekutinou uchovává při teplotě 15 – 30 °C.

4.4.2 Cytologický BM

Tělní tekutiny a výplachy – vzorek se odebere do zkumavky v množství minimálně 1,5 ml nebo se provede cytologický nátěr na podložní sklo.

Kartáčové stěry – vzorek se dodá jako cytologický nátěr.

Cytologický nátěr se provádí nátěrem vzorku na podložní sklo (kapku tekutiny na jednom konci podložního skla lehce rozetřít pod úhlem asi 45° druhým sklem). Nátěr se fixuje zaschnutím na vzduchu nebo je možno jej fixovat v 70% roztoku alkoholu či cytofixativem ve spreji (dle nároků a doporučených postupů pro konkrétní vyšetření).

Pokud není možné tekutý vzorek ve zkumavce dodat ihned po odběru, musí být po nezbytně dlouhou dobu uchován při teplotě 2 – 8 °C, aby se předešlo cytolýze.

4.5 IDENTIFIKACE PACIENTA NA ŽÁDANCE, OZNAČENÍ VZORKŮ BM

V laboratoři je možné přijetí pouze řádně vyplněné žádanky a náležitě označeného vzorku BM.

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

Štítek nádoby, zkumavky nebo podložní sklo s cytologickým nátěrem musí obsahovat jednoznačnou identifikaci pacienta (jméno, příjmení, rodné číslo, popř. jen rok narození) a identifikaci odesílajícího lékaře. Údaje na štítku musí souhlasit s údaji na příslušné žádance. Pokud bylo pacientovi odebráno více vzorků, musí být jednotlivě vypsány na žádance a nádoby nebo zkumavky musí být označeny v souladu se žádankou.

Identifikační štítek nesmí být nalepený na víku nádoby, ale na nádobě!

4.6 TRANSPORT VZORKŮ BM

Transport vzorků BM v rámci NTR si zajišťují sama jednotlivá oddělení donáškou v přepravních boxech. Svoz BM od externích žadatelů vyšetření zajišťuje příslušná dopravní služba nebo sám objednavatel vyšetření.

4.6.1 Bioptický materiál

Zasílá se v dobře uzavřené nádobě s fixačním roztokem. Před transportem je bioptický materiál uchovávan ve fixační tekutině při teplotě 15 – 30 °C. Při dodržení těchto podmínek není rychlost transportu ze strany laboratoře nijak limitována, časová prodleva se odrazí jen na prodloužení doby od odběru ke stanovení diagnózy.

4.6.2 Tekutý cytologický materiál

Zasílá se v dobře uzavřené zkumavce. Do laboratoře musí být dodán co nejdříve (nejlépe do 1 hodiny po odběru), aby se zabránilo cytolyze, nebo musí být po nezbytně dlouhou dobu uchován při teplotě 2 – 8 °C.

4.6.3 Cytologické nátěry

Zasílají se na podložních sklech tak, aby byly zabezpečeny proti rozbití a slepení, nejlépe ve speciálních přepravních boxech.

4.6.4 Možné chyby při odběru a transportu BM

Správné provedení bioptického nebo cytologického odběru a jeho správný transport do laboratoře je předpokladem pro spolehlivou histologickou či cytologickou diagnózu. Nesprávný postup při odběru či transportu BM může výrazně omezit či zcela znemožnit určení správné diagnózy.

Bioptické vzorky: BM

- není vložen do fixačního roztoku hned po odběru – nevratné poškození tkáně autolýzou,
- použití malého množství fixační tekutiny vzhledem k objemu tkáně – nedostatečná fixace,
- použití nevhodné transportní nádoby (velký vzorek tkáně v malé nádobě nebo v nádobě úzkým hrdlem) – fixovaná tkáň ztuhne a nelze ji vyjmout,
- mechanické zhmoždění tkáně nešetrnou manipulací nebo termicky znehodnocená tkáň – morfologické změny,
- do odběrové nádoby nejprve vložena tkáň a poté fixační roztok – hrozí přilepení materiálu na stěnu nádoby a nedostatečná fixace,
- špatné označení vzorku stehy nebo jinými značkami určujícími cílený objekt k vyšetření,
- kovové svorky nebo stehy ve vzorku (vyjma stehů s topografickým určením),
- příliš malé (nezpracovatelné, nediagnostikovatelné) množství BM,
- nedostatečné uzavření nádoby – riziko vylití a znehodnocení, popř. záměny,
- kontaminace žádanek BM.

Cytologické vzorky:

- časová prodleva při zasílání nefixovaných tekutých materiálů – cytolyza,
- nedodržení skladovací teploty nefixovaných materiálů – cytolyza,
- příliš tlustý buněčný nátěr – buňky se překrývají, nepřehlednost,
- příliš slabý buněčný nátěr – minimální diagnostická výtežnost,

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	--	---

- nátěr proveden silou – zhmožděné buňky,
- nedostatečné zabezpečení skel při transportu – rozbití skel,
- nedostatečné uzavření zkumavky – vylití BM.

5 PREANALYTICKÉ PROCESY V LABORATOŘI

5.1 PŘÍJEM ŽÁDANEK A VZORKŮ BM

Nezbytnou identifikaci BM před přidělením laboratorního čísla tvoří jméno a příjmení pacienta a rodné číslo (číslo pojištění).

Pokud je nádoba, zkumavka či sklo s nátěrem označeno pouze jménem pacienta a chybí další povinné identifikační údaje, může laboratoř vzorek BM přijmout jen za předpokladu, že je jednoznačně připojen k žádance s kompletní identifikací pacienta, např. přilepením nebo je dodán spolu s příslušnou žádankou v uzavřeném obalu apod. Po kontrole přijatého BM a žádanky jsou identifikační znaky pacienta dle žádanky zadány do NIS, čímž je mu systémem automaticky přiděleno laboratorní číslo, kterým se označí jak žádanka, tak nádoba se vzorkem BM nebo sklo s cytologickým nátěrem. Stejným číslem jsou následně značeny i parafínové bloky a skla s preparáty. BM, který nebyl celý zpracován, je uchováván až do doby 14 dnů po expedici výsledného nálezu z důvodu jeho možné revize. Na průvodku se v průběhu zpracování BM zaznamená, že zůstala rezerva – žádanka se označí písmenem „R“.

Kritéria pro odmítnutí vzorku BM:

- vzorek BM dodaný bez žádanky,
- neoznačený vzorek BM,
- vzorek BM, u kterého není způsob identifikace pacienta z hlediska nezaměnitelnosti dostatečný,
- rozkládající se vzorek BM,
- nádoba nebo žádanka kontaminovaná BM,
- na žádance chybí nebo nejsou zřetelně čitelné základní povinné údaje (viz výše),
- žádanka obsahující požadavek na vyšetření, která laboratoř neprovádí ani nezajišťuje,
- žádanka dospělého pacienta od zdravotnického subjektu s odborností pediatrie,
- žádanka muže od subjektu s odborností gynekologie,
- žádanka ambulantního pacienta od subjektu s odborností lůžkového oddělení,
- žádanka s ambulantním razítkem u hospitalizovaných pacientů.

5.2 POSTUPY PŘI NESPRÁVNÉ IDENTIFIKACI VZORKU BM NEBO ŽÁDANKY

V případě, kdy není dostatečná identifikace pacienta k BM a není zaručena nezaměnitelnost, je požadavek na vyšetření odmítnut. Proveďte se zápis do sešitu Neshody – příjem BM a ordinující je o neshodě telefonicky nebo písemně informován. Při nedostatečné identifikaci pacienta na žádance se BM odloží. Pokud je k dispozici údaj o odesílajícím subjektu a alespoň základní identifikace pacienta, telefonicky se vyžádá kompletní žádanka. Proveďte se zápis do sešitu Neshody – příjem BM.

6 VYDÁVÁNÍ A SDĚLOVÁNÍ VÝSLEDKŮ

6.1 INFORMACE O VYDÁVÁNÍ A SDĚLOVÁNÍ VÝSLEDNÉHO NÁLEZU

Výsledky histologických, cytologických a nekroptických vyšetření se vydávají v elektronické (v rámci NIS NTR) i tištěné formě jako výsledkový nebo pitevní protokol. V tištěné formě se rozesílají zadávajícím subjektům mimo NTR. Jinému lékaři je možné výsledkový protokol zaslat jen v tom případě, že je to uvedeno na žádance lékařem požadující vyšetření.

Výsledkové protokoly nebo dodatky výsledkových protokolů jsou vydávány v tištěné podobě opatřené podpisem lékaře uvolňujícího nález. Tištěné výsledkové protokoly jsou zasílány zadávajícím klinickým lékařům z externích pracovišť. Výsledky vyšetření, prováděných ve smluvních laboratořích jsou ZL rozděleny do označených obálek, které jsou předány na recepci NTR, odkud

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

jsou rozeslány na příslušná oddělení. Obálky s výsledkovými protokoly, které se zasílají lékařům mimo NTR, ZL zaeviduje do systému spisové služby NTR.

Sdělení výsledku telefonicky je možné pouze v případě neočekávaného nebo život ohrožujícího nálezu, a to lékařem. Lékař je povinen se přesvědčit, že výsledek sděluje oprávněnému lékaři, nejlépe tak, že při telefonickém sdělování výsledku si ověří telefonní číslo zdravotnického zařízení a jméno lékaře.

V případě peroperačního vyšetření sděluje nález lékař - patolog, lékaři - operatérové. Musí být proveden zápis do výsledkového protokolu, který musí obsahovat: čas, komu, kdo a co bylo sděleno.

Je nepřípustné sdělit výsledek ani vydat výsledkový protokol pacientovi, a to ani na základě ústní nebo písemné žádosti lékaře požadujícího vyšetření. Pacientovi může výsledek vyšetření sdělit pouze jeho ošetřující lékař.

Výstup z NIS v podobě výsledkového protokolu obsahuje:

- název laboratoře, která výsledek vydala,
- jednoznačnou identifikaci pacienta,
- název oddělení nebo ambulance a jméno lékaře požadujícího vyšetření,
- datum a čas přijetí vzorku laboratorů,
- předmět a požadavek vyšetření,
- klinickou diagnózu,
- výsledek vyšetření – nález,
- datum, jméno a podpis lékaře, který vyšetření uzavřel.

Druh vyšetření	Dostupnost výsledků
Peroperační biopsie	do 30 min
STATIM	2 - 3 dny
Cytologické vyšetření	3 - 4 dny
Standardní histologické vyšetření	4 - 7 dnů

6.2 ZMĚNA VÝSLEDNÉHO NÁLEZU

V případě vydání nesprávného výsledkového protokolu (chybná interpretace, chybný diagnostický závěr) je provedena okamžitě po zjištění neshody oprava ve výsledku. Je jasně identifikována osoba odpovědná za změnu a je uveden čas a datum vydání dodatku k výsledkovému protokolu revidovaného výsledku. Současně se zasláním dodatku revidovaného výsledku je o této skutečnosti informován žadatel o vyšetření.

Původní elektronické záznamy jsou uchovány.

Případné doplňující informace, které nemění smysl interpretace ani diagnostický závěr, jsou uvedené formou dodatku ke zprávě a jsou na výsledkovém protokolu řádně označeny. Může se jednat o uvedení doplňujícího vyšetření nebo upřesnění interpretace na žádost klinického lékaře nebo doplnění výsledku ze smluvní laboratoře.

6.3 INTERVALY VYDÁVÁNÍ VÝSLEDNÉHO NÁLEZU

Materiál na urgentní vyšetření (STATIM) má vždy přednost před ostatními.

Výsledky všech vyšetření jsou při běžném rutinním provozu předávány do týdne. Výjimku tvoří některá imunohistochemická vyšetření, jejichž zpracování je časově náročnější. Termín dodání výsledků je obvykle 14 dní. U některých molekulárně biologických metod (vyšetření prováděno ve smluvních laboratořích) může být dostupnost výsledků až 4 týdny.

Vyšetření posílaná ke konzultaci na jiná pracoviště – výsledek vyšetření zasláného na konzultaci je v závislosti na konzultujícím pracovišti a složitosti případu k dispozici za 2-3 týdny od odeslání materiálu.

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

7 ŘEŠENÍ STÍŽNOSTÍ

Při řešení stížností se postupuje dle směrnice SME-PLO-NTR-112 Vyřizování stížností v Nemocnici Třebíč.

8 KONZULTAČNÍ ČINNOST ODDĚLENÍ

Konzultační činnost v oblasti bioptických, cytologických a nekroptických vyšetření je prováděna v pondělí a ve středu v době od 8:00 do 14:00 hod.

9 VYŠETŘOVÁNÍ SMLUVNÍMI LABORATOŘEMI

Se všemi smluvními laboratořemi jsou uzavřeny právní smlouvy.

Laboratoř využívá služeb smluvních laboratoří:

- MOÚ Brno – Oddělení onkologické patologie,
- Bioptická laboratoř s.r.o.,
- Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně – I. ústav patologie.

Vyšetření posílaná ke konzultaci na jiná pracoviště – výsledek vyšetření zaslaného na konzultaci je v závislosti na konzultujícím pracovišti a složitosti případu k dispozici za 2 - 3 týdny od odeslání materiálu. U některých molekulárně biologických metod může být dostupnost výsledků až 4 týdny.

Všechny smluvní laboratoře se pravidelně účastní externí kontroly kvality.

10 PROVOZ PITEVNÍHO TRAKTU

10.1 PŘÍJEM TĚL ZEMŘELÝCH

Na PAT jsou uložena pouze těla zemřelých, kteří zemřeli v NTR.

Tělo zemřelého je na PAT možno přijmout jen s řádnou identifikací a příslušnou dokumentací.

10.1.1 Identifikace zemřelého

Provádí se na oddělení, kde pacient zemřel a musí obsahovat tyto identifikační znaky:

- náramek s identifikačním štítkem,
- identifikační karta (jméno a příjmení, rodné číslo, oddělení, datum a hodina úmrtí) – přiváže se na ruku zemřelého,
- na stehenní části dolní končetiny zemřelého fixem napsané tytéž údaje, co jsou na identifikační kartě.

10.1.2 Standardní postup transportu těla zemřelého na PAT

Tělo zemřelého zůstává na oddělení ve vyhrazené místnosti 2 hodiny od okamžiku smrti. Poté je s příslušnou dokumentací převezeno v přepravním boxu pro zemřelé sanitářem ve službě na PAT do úseku pitevního traktu. Pro tento účel slouží zvláštní vchod, který je na konci spojovacího koridoru s budovou **M1** (dveře č. 149).

Na PAT si v pracovní dny v době mezi 6:00 – 14:30 hod. převezme tělo zemřelého sanitář PAT, který provede kontrolu, zda je tělo zemřelého opatřeno všemi identifikačními údaji a zda tyto údaje souhlasí s údaji na dokumentaci, a poté uloží tělo do chladicího boxu pro zemřelé.

Mimo tuto dobu ukládají těla zemřelých do chladicího boxu službu konající sanitáři. Zemřelí s velkou tělesnou váhou se ukládají do vyšší části boxu, kde je větší prostor. Box se označí identifikační kartou, která je shodná s údaji na identifikačním náramku na ruce zemřelého.

Do „Knihy příjmu a výdeje zemřelých“ sanitář PAT zaznamená datum a hodinu úmrtí, jméno, příjmení, rok narození, adresu bydliště zemřelého, oddělení, kde pacient zemřel a diagnózu.

10.1.3 Postup v případě úmrtí na oddělení novorozeneckém a dětském

V pracovní době PAT sestra z novorozeneckého nebo dětského oddělení telefonicky nahlásí vedoucímu laborantovi nebo lékaři PAT budoucí převoz mrtvorozeného těla nebo mrtvého dítěte.

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

Mimo pracovní dobu PAT se skutečnost, že je tělo uloženo na PAT, hlásí při zahájení pracovní doby oddělení PAT nejbližší pracovní den. K přepravě mrtvorozeného těla nebo mrtvého dítěte na PAT slouží přepravní box k tomu určený.

10.1.4 Dokumentace k tělu zemřelého

List o prohlídce zemřelého musí obsahovat:

- část A: 2x
- část B - ÚZIS ČR: 1x

Příslušná dokumentace se doručuje spolu s tělem zemřelého. V pracovní dny v době mezi 6:00 – 14:30 hod. se předává sanitáři PAT, mimo tuto dobu se vhazuje do schránky označené „Ohledací listy“. Není-li možné ze závažných důvodů dodat kompletní dokumentaci na PAT ihned s tělem zemřelého, musí být dodána nejdéle do 8:30 hod. následujícího pracovního dne.

10.2 PŘÍJEM ČÁSTÍ LIDSKÝCH TĚL

BM, který není určen k dalšímu zpracování (části lidského těla), je z COS nebo z porodního sálu odnesen sanitářem ve službě na PAT. Příjem tohoto materiálu se provádí na úseku pitevního traktu. V pracovních dnech v době od 7:00 do 14:00 hod. je přijímán sanitářem PAT, odpoledne, v noci, o víkendu a ve svátek uložen sanitářem ve službě do označeného mrazicího boxu.

K transportu částí lidských těl na PAT se používají uzavřené kontejnery určené pouze k tomuto účelu. Do transportních kontejnerů jsou části lidského těla uloženy v označeném plastovém pytlí.

Označení musí obsahovat:

- název COS + označení sálu, kde byl výkon proveden,
- datum,
- kód odpadu,
- oddělení, kde je pacient hospitalizován.

Odebrané části lidského těla s 2 ks formuláři FOR-PLO-III-NTR-238 Záznam o zpopelnění části lidského těla se předávají na PAT, kde sanitář PAT potvrdí příjem dodané části lidského těla na obou formulářích a jeden je zaslán zpět na oddělení k založení do dokumentace pacienta. Při převzetí části lidského těla k odvozu ke zpopelnění v krematoriu potvrdí zaměstnanec PS druhý formulář, který je uložen ve spisovně PAT. Mimo pracovní dobu sanitářů PAT ukládá části lidského těla do mrazicího boxu sanitář ve službě. V tomto případě je příjem těchto formulářů i potvrzení v evidenčním sešitu prováděno nejbližší pracovní den ráno.

10.3 PŘÍJEM ČÁSTÍ JINÝCH LIDSKÝCH POZŮSTATKŮ

Jiné lidské pozůstatky (tzn. plod po potratu včetně biologických zbytků potratu, není-li možné je od plodu oddělit, a plod po umělém přerušení těhotenství), které nejsou určeny k dalšímu laboratornímu vyšetření, jsou z centrálních operačních sálů nebo gynekologického zákrokového sálu, event. gynekologického oddělení transportovány sanitářem na patologii.

Příjem tohoto materiálu se provádí na úseku pitevního traktu. V pracovních dnech v době od 7:00 do 14:00 hod. je přijímán sanitářem PAT, odpoledne, v noci, o víkendu a ve svátek uložen sanitářem ve službě do označeného chladicího boxu.

K transportu jiných lidských pozůstatků na patologii se používá uzavřená a označená plastová nádoba určená pouze k jejich přepravě. Do těchto nádob jsou jiné lidské pozůstatky ukládány v uzavřeném odsávacím vaku nebo v uzavřeném plastovém kontejneru příslušného objemu, který je označen štítkem s identifikací.

Označení musí obsahovat:

- název materiálu: jiný lidský pozůstatek - plod
- číslo chorobopisu, event. pořadové číslo z operační knihy zákrokových sálků (u ambulantních zákroků).
- datum a čas potratu, UPT nebo u kompletního potratu bez revize dutiny děložní, čas potracení plodu.

	Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace Purkyňovo nám. 133/2, 674 01 Třebíč www.nem-tr.cz	Typ dokumentu: Směrnice č. SME-PLO-NTR-114 Verze č.: 05
---	---	---

S jinými lidskými pozůstatky je zaměstnanci patologie předáván ve dvojím vyhotovení formulář „Potvrzení poskytovatele zdravotních služeb (identifikace jiných lidských pozůstatků)“ a předložen evidenční sešit COS o přijetí materiálu. Pokud uložení jiných lidských pozůstatků proběhne mimo pracovní dobu patologie, jsou formuláře a evidenční sešit předloženy k potvrzení a záznamu v nejbližší následující pracovní den. Jeden potvrzený formulář předá sanitář na příslušné oddělení, kde je pacientka hospitalizována a evidenční sešit transportuje sanitář zpět na COS. Druhý potvrzený formulář zůstává na patologii.

V případě, že požádá osoba blízká o vydání plodu k pohřbení, vydá patologie pohřební službě originál „Potvrzení poskytovatele zdravotních služeb (Identifikace jiných lidských pozůstatků)“ a zhotoví k založení pro vlastní potřebu kopii.

Jiné lidské pozůstatky, které nebyly vydány k pohřbení ve stanovené lhůtě 96 hodin po potratu nebo ukončení těhotenství, jsou uloženy v mrazicím zařízení odděleně od anatomicko-patologického odpadu. Ke zpopelnění v krematoriu jsou vydány spolu s dalšími plody v samostatném kontejneru označeném „Jiné lidské pozůstatky“ doložené Záznamem o předání jiných lidských pozůstatků (FOR-PLO-NTR-542). Jiné lidské pozůstatky, které nebyly vydány k pohřbení, jsou zpopelněny v krematoriu odděleně od anatomicko-patologického odpadu na základě smlouvy uzavřené mezi nemocnicí a provozovatelem krematoria.

10.4 VÝDEJ ZEMŘELÝCH ZAMĚSTNANCŮM POHŘEBNÍ SLUŽBY

Zemřelí jsou z PAT vydáváni zaměstnancům PS za účelem provedení pohřbu nebo převozu na zdravotní či soudní pitvu. Výdej zemřelých probíhá v pracovní dny v době od 6:00 do 14:00 hod. Sanitář PAT je povinen od zaměstnanců PS si vyžádat předložení oprávnění k vyzvednutí a zajištění pohřbení zemřelého. Sanitář PAT od zaměstnanců PS zjistí identifikační údaje zemřelého. Poté sanitář PAT zemřelého vydá zaměstnancům PS, přičemž zkontroluje identifikační údaje na těle zemřelého. O předání zemřelého PS se učiní záznam do „Knihy příjmu a výdeje zemřelých“. Sanitář PAT vybere od zaměstnance PS poplatek za náklady spojené s uložením zemřelého po uplynutí 48 hodin od úmrtí nebo provedení pitvy

10.5 PITVA TĚLA ZEMŘELÉHO

Pitvou těla zemřelého se rozumí standardizovaný proces zkoumání chorobných změn těla zemřelého. Na PAT se provádí pouze patologicko-anatomické pitvy. Pitva je vždy doplněna histologickým vyšetřením odebraných vzorků tkání (nekropsií), jejichž zpracování je totožné se zpracováním vzorků biopsických. V případě, že ošetřující lékař požaduje pitvu těla zemřelého, zadá návrh na provedení pitvy v „Listu o prohlídce zemřelého“ a vystaví žádanku k provedení pitvy v systému NIS. O provedení patologicko-anatomické pitvy rozhoduje vedoucí lékař PAT.

Při rozhodování se řídí:

- Zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
- pokynem uvedeným ošetřujícím (ohledávajícím) lékařem v „Listu o prohlídce zemřelého“.

11 ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Tímto dokumentem se ruší platnost a účinnost SME-PLO-NTR-114 Laboratorní příručka oddělení patologie, verze 04, vydané s účinností ode dne 10. 5. 2024

12 SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY

SME-PLO-NTR-112	Vyřizování stížností v Nemocnici Třebíč
FOR-PLO-NTR-238	Záznam o zpopelnění části lidského těla
FOR-PLO-NTR-542	Záznam o předání jiných lidských pozůstatků
sešit	Neshody – příjem BM
sešit	Knihy příjmu a výdeje zemřelých